

זה היה העולם הזה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, תיאר מיכצע טרור פוליטי, שאותו אירגנו מפא"י ופטי" ליה בסמור הערבי, להיסול השפעתה של המפלגה הקומוניסטית בקרב ערביי נצרת (ראה: "העולם הזה מאשים"). ניספח לכתבה זו הביא לידעתו של שר-המישטרה דאז, בכור שימרי, שמר שימרי לא ראה".
כתבת-השער של "העולם הזה" השבוע לפני 25 שנה, תחת הכותרת, "זיווה והפנטומימה", הוקדשה לשחקנית הצעירה והשאפ

תנת זיווה שפיר, שניסתה מאוחר יותר את כוחה כשחקנית קולנוע בהוליווד. בשער האחורי של הגיליון פורסם מיכר מתוך הספר "המזור ביותר בעולם" מאת רוברט ריפלי, שקיבץ את הדברים המזוירים ביותר בעולם.
בשער הגיליון: פנטומימאית זיווה שפיר (רוזן).

מחיר הדולר: 1.6 לירות ישראליות! * אבא חושי מודה

ל"העולם הזה" * גבלס והמו"ל היהודי שסירב לפרסם אותו

"העולם הזה" 871 תאריך: 1.7.54

לה, והיה יקר יותר מן הדולר עצמו. ההסבר היה פשוט. שעה ששער הדולר החופשי היה 1.220 ל"י, היה מחיר הסר כר, למשל, 2.500 ל"י הקילוגרם בשוק השחור. אך מחיר הסוכר לסקריפ היה 40 סנט (480 פרוטה) בלבד. ספרים, שראו דרך לרכישה זולה של סוכר, העלו את מחירי דולרי הסקריפים. לעיתים במיר רה רבה מעל לשער הדולר החופשי.

בינתיים הלך היצוא הישראלי והתפתח. פמ"זי (פיקודנות מטבע זר) היצואנים גרדו. הם ידעו את הביקוש למצרכי מזון. הציפו את השוק בסחורות שהיו לפניו מצויות כמעט רק בחנויות הסקריפ.

מגדלי עופות בשרון ומפסטי החזירים בשפלה תרמו את חלקם אף הם, שטפו את השוק בבשר טרי, בטוח יותר מבשר קופסות השימורים עתיקי-יומיני *.

התוצאה הכלכלית לא איחרה לבוא: הביקוש לסחורות הסקריפ, ועימו הביקוש לדולרי הסקריפ, קטן, וכפי שכל תלמיד כלכלה יודע, כמעט משיעורו הראשון, מביאה ירידה בביקוש, כמעט אוטומאטית, לירידה במחיר.

מכתבים

חיפה כת-וגוננו

עם תום הפסטיבל העולמי למוסיקה בתר ומגנו (העולם הזה 868) הריני רואה חובה נעימה לעצמי, להודות למערכת העולם הזה על שיתוף-הפעולה הכן והאדיב שזכינו בו מצידו בימי ביצוע הפסטיבל. אני תיקווה כי רצון טוב זה, ללוות את פעולותינו ולגלות להן הבנה, יתמיד, והריני חוזר ומודה להעולם הזה.

אבא חושי, ראש העיר, חיפה

אנשים

● אחת מסיבות האנטישמיות של ד"ר יוזף גבלס, הגיבן הצולע, שהיה גאון התעמולה של היטלר, נתגלתה השבוע כי שהבוא לכיירה פומבית כמה מכתבי-היד של הגמד, שאיבד עצמו לדעת ביחד עם אשתו וחמשת ילדיו בבונקר של אדולף היטלר. בין כתבי-היד: בקשה לקבלת עבודה בעיתון של המו"ל היהודי רודולף מוסה. בקשה זו נדחתה בשנת 1924. כשנה לפני שוכבו של גבלס דרך בשמי הגאי ציום. כתב יד שני של גבלס: חיבור בית ספר של הצעיר הנכה, על הנושא "כיצד משרת הלא-לוחם את מולדתו?"

● בוועידת הציונים הכלליים התרעם אחד מהמתווכחים על השרים של המפלגה, שאין להם סבלנות לשמוע את דברי הי חברים, ודרש שיתפטרו מיד. כאשר הסי טובב הדובר ומצא לתדהמתו את שר-הפנים, ישראל רוקח, עומד לידו, הציע המתווכח: למחוק את רוקח מרשימת הי מועמדים להתפטרות.

● אחד ממצרכי המזון הנפוצים בחנויות הסקריפים היו קופסות בשר משומר, שנתורו משאריות הצבא האמריקאי במיל-חמת-העולם השנייה.

חצפית

(כל הזכויות שמורות)

● הדו"ח הבא של מבקר המדינה יביד גירויים חמורים על מישי רד האוצר והמפעלים הכלכליים שהוא שותף בהם, בשם הממשלה. הדו"ח, שר הכנתו תסתיים בקרוב, יסב את תשומת-לב הכנסת לנקודות התורפה של האוצר, פקידים לא מומחים לקחו על עצמם בייצוע משימות כלכליות שמעל לכושרם.

● היכון למינויו של אבא אבן כיועץ לשר-החוקי. כנראה שאבן, הר עומד לבקר בארץ לשם התייעצויות, לא ישוב לווינגטון, ייאר בקריה ויפנה את מקומו לראובן שילוח, הקרוב לו בדי-עות. אך המקבל יותר את מרותו של משה שרת, אותו שירת במשך שנים כאיש-מיס-

תורין במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית ובמישרד-החוקי.

● צפה להשגת השלום בהודו בין תוך חודשי. הסינים, הצרפתים והבריטים התקרבו מכיוונים שונים לאותה הצעת פשרה: פינוי הצרפתים מן הדלתה העשירה של הנהר האדום בצפון, תמורת ויתור הקומוניסטים על לאוס וקאמבודיה.

שתי הממלכות הגובלות עם סיאם. היחידים שאינם נלהבים להסכם זה הם האמריקאים.

● עמדת המונופולין של "קוד ישראל" לא תתערער. גם אחר בקשה קרובה של אחד ממישרדי הפירוסום בארץ לממשלה, לקבל רשיון להקמת תחנת-שידור מיסחרית-פרטית. אחרי הסירוב הממלתי הוודאי, יפנה המישרד לדעת הקהל, ואולי גם לכנסת.

● "הבימה" לא יהיה התיאטרון הישראלי היחיד שיבקר הקיץ באירופה. מנהל התיאטרון הקאמרי, יוסף מילוא, החליט לצאת לסידרת הופעות בכמה ערים אירופיות. כדי למנוע הפסדים כספיים יחולק התיאטרון הקאמרי לשתי להקות, שאחת מהן תמשיך ותופיע בארץ. שעה שהשנייה תסייר בחוץ-לארץ.

מזון

השיעור הראשון

רחוב לילנבלום, תליאביב, החליט להתחרות במישרד-האוצר, והציע השבוע דור לרים במחיר זול מן הרשמי, המחיר הלי לנבלומי: 1.600 ל"י הדולר, ב-200 פרויטות פחות מן המחיר הרשמי.

כפי שאפשר היה לצפות לא היה הדולר הול שטר ירוק הנושא את תמונת דיוקנו של הנשיא ג'ורג' וושינגטון, כי אם אחד מתחליפיו המזוינים, דולר הסקריפים * הפמ"זים גדלו. כשגולד דולר הסקריפיים לפני ארבע שנים עמד על רום המע-

● דולרים מייחודים, שישראלים קיבלו מקרוביהם בארצות-הברית, אשר את תמורתם ניתן היה לפדות בחנויות מייחודות למיצרכי-מזון מתוצרת ארצות-הברית.

את האנשים הנתונים להשפעתו לפעולה שנקבעה למחרת היום.

● 100 אלמונים ערביים שהגיעו לנצרת בשתי מכוניות-משא, מזוינים בר אלות, פגיונות ושאר כלי-נשק קר, והתקיפו שישה חברי מועצה נבחרים, מנעו בעדם להגיע לאולם הישיבות העירוני, התפרצו בכוח לבית פרטי ולמועדון צייבורי, סצרו אורחים. השחיתו והציתו רכוש פרטי.

● את מפקח מחוזי אהרון סלע * מפקח מחוז הצפון של מישטרת-ישראל, שנמנע מלמלא את התפקיד המוטל עליו עליידי המדינה, להגן על אזרחים ורכושם.

● את מפקח מישטרת נצרת, עוזר מפקח מחוזי שגב, שנתן הוראה לשוטריו שלא להתערב במהומות שנמשכו קרוב לשעתיים במרכז העיר, בקירבת תחנת המישטרה, אלא אם כן תוגש קובלנה רשמי, יקרה אשר יקרה.

* מאוחר יותר המפקח הכללי של מישרטת-ישראל.

הטרור בנצרה

במלוא הכרת האחריות המוסרית והמישטית שהוא מקבל על עצמו, מתוך אמונה עמוקה שטובת הציבור וביטחון המדינה מחייבים אותו לפרסם את העובדות שנתגלו לו תוך חקירת כל הצדדים

"העולם הזה" מאשים:

● את מר בכור שימרי, שר המישטרה, שמסר לכנסת הודעה על מאורעות נצרת, שלא התאימה למציאות.

● את מר יעקוב עיני, המוזכר לעניינים ערביים של מרכז מפלגת פועלי ארץ-ישראל, שמסר את הוראות המיפיה לגה לעושי-דברה הערביים.

● את חברי-הכנסת סייף אל-דין אל-זועבי, שביקר יום לפני המהומות ברספרים הערביים בסביבת נצרת וגינס שם

הפוגרום האנטי-מוסיקאלי

זה כל מה שנשאר מכלי התיז בנצרת, ששימש מטרה לכירויני מפא"י. כל כלי הנחושת נמעכו, התופים נשברו והפסנתר נהרס. רק בקושי אפשר להכיר את התלקים. שוויים של כלי התיזומרת כ-4,000 ל"י של אז.